

Hoofdstuk 5

KIEZEN VOOR HERSTELGERICHTE INTERVENTIES.

1. Herstelgerichte methodieken

Kiezen voor een herstelgericht antwoord op incidenten waarbij leerlingen betrokken zijn heeft belangrijke implicaties. In het vorige deel is hier uitgebreid aandacht aan besteed.

Samengevat komt het er op neer dat men er voor kiest om

- verantwoordelijkheid te blijven geven aan diegenen die rechtstreeks betrokken zijn in het conflict;
  - niet enkel te kijken naar de regelovertreding maar vooral op zoek te gaan naar het herstel van de schade (relationeel, materieel, moreel, ...) die het conflict of het incident met zich mee heeft gebracht;
  - te kiezen voor maatregelen die er toe bijdragen dat de relaties en het vertrouwen tussen de betrokkenen (dader, slachtoffer, school) en hun omgeving (ouders, klasgroep, ...) wordt hersteld en versterkt;
  - pas in allerlaatste instantie te kiezen voor maatregelen die uitsluiting in de hand werken.
- Een herstelgerichte schoolcultuur drukt haar vertrouwen uit in wat leerlingen en hun omgeving aankunnen (verantwoordelijkheid opnemen) en houdt het dus niet bij het bestraffen van de dader en het beschermen of ondersteunen van het slachtoffer.

Het is de school die kansen schept voor bemiddelende tussenkomsten. De (liefst) vrijwillige medewerking van de direct betrokkenen is een belangrijke voorwaarde.

De herstelgerichte aanpak vindt haar oorsprong in Nieuw-Zeeland en Australië maar kent ook oude, traditionele varianten in andere culturen. De recente toepassingen blijken erg succesvol in het helpen oplossen en voorkomen van geweld en criminaliteit. Ook in Vlaanderen is deze aanpak bezig aan een opmars.

2. Een gevarieerd aanbod

De herstelrechtelijke aanpak beperkt zich niet tot één of een paar methodieken. Vandaag bestaan er al heel wat toepassingen die min of meer onder deze noemer kunnen worden geplaatst.

De keuze voor herstelgerichte instrumenten of methodieken veronderstelt dat men de hele filosofie van het herstelrechtelijk denken ook meeneemt. Op die manier vermijdt men verkeerde of onterechte verwachtingen. Een herstelrechtelijk initiatief kan als geslaagd worden omschreven wanneer er op zijn minste sprake is van een open dialoog tussen alle betrokkenen en – vooral – wanneer de betrokkenen (dader, slachtoffer en school) tot afspraken kunnen komen die door hen als ‘schade herstellend’ worden ervaren.

Zo dadelijk wordt er dieper ingegaan op enkele herstelgerichte initiatieven. Ze staan al vermeld in het overzichtsschema dat in het eerste deel werd aangereikt⁷³.

2.1 **Bouwsteen 5: Hergo op school**

‘Hergo’ staat voor ‘herstelgericht groepsoverleg’. Het is een methodiek die afkomstig is uit Nieuw-Zeeland en Australië en die vooral wordt ingezet bij ernstige incidenten.

De variant die in Vlaanderen binnen de schoolcontext wordt gepromoot en gehanteerd, is schatplichtig aan de ervaringen die in het buitenland werden opgedaan. Nadat de methodiek hier voorzichtig werd uitgetoetst en geëvalueerd, wordt hij nu met de steun van het Departement Onderwijs & Vorming structureel aangewend om het herstel na ernstiger conflicten of incidenten mogelijk te maken.

Tien criteria voor een geslaagde ‘hergo op school’

- Een hergo wordt pas ingezet bij een ernstig conflict.
- Bij het slachtoffer/de slachtoffers is er een duidelijke nood aan herstel.
- Het scenario en de opzet van de hergo moet op voorhand duidelijk zijn voor alle betrokkenen.
- De betrokkenen werken op vrijwillige basis mee aan de hergo; het is belangrijk dat zij er zelf voor kiezen.
- De dader(s) erkent zijn/haar verantwoordelijkheid in wat er is fout gelopen en minimaliseert de eigen rol niet.
- Er wordt rekening gehouden met de noden van alle betrokkenen

⁷³ Cf. pp. 105-119.